Година IV. Цариградъ. 10 Мартъ 1870 Брой 32

МАКЕДОНІЯ ще излъзва дважь въ седмицжтж. въ Срѣдж и въ Сжбботж. — Цѣна прѣдплатена за годинж цѣла листа седмь бѣлы меджидіета, а единъ-тъ само, кой да е, четыри бѣли меджидіи. А за шесть мѣсеца, цѣла-та листа 4 бѣлы меджидіи, а единъ-тъ 2 ½. както въ Цариградъ тукъ така и на всякждѣ повънъ. — Единъ листъ за 60 пары.

Писма не освободены отъ пощенскж плата и нарѫчванія за вѣстникъ не сѫдружены съ прѣдплатжтж не ся пріемжтъ.

МАКЕДОНІЯ.

Листъ за Политикж и Книжевность.

Подписка-та на спомоществованіята става въ Цариградъ при Редактора и издателя на МАКЕДОНІЯ П. Р. Славейкова, при Одунъ-Капіж № 68. А по вънъ при отредѣнытѣ настоятели, които и отговарятъ за вѣстникъ-тъ. — Статіи и писма за общеполезны работы вмѣстяватъ ся безъ платж, а за частны извѣстія плаща ся по единъ гр. за редътъ.

На настоятелитѣ ся устжпва по петь на сто отъ цѣнжтж на спомоществованіята като сберѫтъ отъ три спомоществованія нагорѣ.

Соціализмъ и Комунизмъ

Думытѣ *соціализмъ и соціалистъ* почнахж твърдѣ често да ся явяватъ по стълповетѣ на вѣстницытѣ ни. Често ни ся случва да говоримъ нѣщо за соціалистическы въпросы и движенія по различны мѣста на Европж. Това ны е побудило да кажемъ нѣколко думы за соуціализмътъ — за новото мѣсторожденіе и за нѣговытѣ [illegible].

Соуціализмъ ся наричатъ ученіята за общественно-економическото устройство на народытѣ.

Мѣсторожденіето на соціализмътъ е земята Франція, отдѣто излазятъ и революціитѣ. Ето каквы сж причинытѣ, които сж го извыкали на свѣтъ.

До великжтж Французскж революціж политическый народъ въ Францж, както и другадѣ не е былъ свободенъ. Той былъ подчиненъ на свѣтскытѣ и духовны деребеюзци и спахыи и нѣмалъ собственность. Францускатa революція съборила зданіето на спахалжка (феодализма), освободи долнитѣ классове и имъ даде нѣкои граждански правдины, спр. изравни ги по правдины съ горнытѣ класове. Но тогазь долнитѣ класове почевватъ да работжтъ за себе си, свободно и не за другыго. Прѣдишнытѣ стѣсненія ся дигнжхж, народътъ отдъхнж отъ натиска на прѣдишнытѣ общественны условія.

Като ся минжхж буритѣ на революціята и ся повърнж мирныйтъ животъ; работническыйтъ народъ ся разлѣни и начна да испада въ новы злочестини, тогазь начнахж да ся сѣщатъ че само гола свобода не е доста, но ся трѣбува и економическо прѣобразованіе на обществото. Да дадешь волж на единъ человѣкъ, който нѣма никакъвъ имотъ и образованіе, който е работилъ до сега за другыго, и да го оставишь между богатытѣ и образованы, то ся знае той нейще направи голѣмы напрѣдванія.

Справедливостьта налага да ся зематъ мѣрки за обезпеченіето на тѣзи хора, на които силата отнема съ врѣме имуществото и ги е карала цѣлы вѣкове да робуватъ. Като дадешь свободж на смазаный си слугж не е доста, трѣба и да му заплатж или да му обеспечж животътъ. А революціята не направи това.

Истиннж, тя улесни земледѣлческый народъ да си добые по единъ кжсъ земіж; но тя не обеспечи народътъ отъ ново робуваніе. Отъ едни господари, които играли на силжтж, работническый народъ прѣминжлъ подъ другы, които ся казватъ на парытѣ, на капиталътъ.

Като ся размножихж селянетѣ разцѣпихж земитѣ си на многобройното си потомство и докарахж дѣленіето до тамъ щото дѣловетѣ станжли твърдѣ дребны и неспособны да прѣхранватъ господаритѣ си. Станжли ся заемы, които още повече спахж селянетѣ и най-послѣ гы докарали до *аргатство*. Тука грѣшатъ, казва нѣкой, и селянетѣ, защото не сж ограничили своето размноженіе: но по-много цѣлото общество и онзи редъ, които сж докарали народътъ до таквози нещастіе и не го прѣдварили отъ новы злочестія.

Въ градищата работытѣ отишли още по-злѣ. Като ся умножили занаятчіитѣ, цѣнитѣ на стокытѣ имъ спаднжли, а заедно и платата спаднжлъ и животътъ имъ, спр. станжлъ повече осжденъ. Умноженіето на фабрикытѣ еще повече свалило поминокътъ на занаятчіитѣ, защото фабричны стоки ставали и по-хубавы и по-ефтины. Много работ[...]дили да работятъ съ заплатж на богатытѣ фабриканты, които ставали отъ день на день повече.

Като живѣе съ надницжтж (гюнлюкьт) на фабрикантина, работникътъ станжлъ сжщъ робъ на капиталиста и напълно завысялъ отъ него. Капиталътъ придобылъ таквжзи деспотическж власть надъ работническый народъ, каквато не бѣ ся виждала до сега. Капиталиститѣ можали да сваля́тъ заплатжтж на работницытѣ по воліжтж си. Отъ това работницытѣ паднжли въ голѣмж нуждж, а капиталиститѣ потънжли въ раскошность и охалность. Между еднытѣ и другытѣ ся отворила безкрайна пропасть.

Таквызи общественны несъобразности наранявали сърдцето на доброжелателнытѣ хора и гы карали да дигатъ гласътъ си срѣщу тѣхъ, Отъ всякж странж ся зачували оплакванія отъ злото. Мнозина захванжли да пытатъ: *за туй ли става революціята и за туй ли ся проли толкозь кръвь, за да ся отдалечимъ още повече отъ равенството и свободжтж?* Общественното зло было голѣмо; то искало лѣкъ, искало прѣобразованіе въ общественно-економическый строй — и ето различны планове за това прѣобразованіе. Едни зидали своитѣ кроежи върху евангелското равенство, другы върху размышленіето за естественны-тѣ правдины на человѣка.

Соціалнытѣ ученія отъ тогазь продължаватъ да ся развиватъ по двѣ главны направленія: *коммуническо и соціалистическо*. Пьрвото отвьрля частнжтж собственность и да си дѣліжтъ общытѣ произведенія колкото ся може по-равно. Второто задьржа частнжтж собственность и иска отъ хората само да ся трудятъ наедно и да гонятъ общж ползж съ съединены силы. (слѣди).

Нашето присьрдце къмъ училищата.

Жално и твърдѣ жално е че редомъ почти по отечеството ни нашитѣ граждане и селеніе постжпватъ съ училищата си твърдѣ лекомысленно. Като нѣматъ опрѣдѣленж мысьль за тѣзи работы и като не сж проникнжти съ убѣжденіето за тѣхнжтж необходимость, нашитѣ българе отварятъ и затварятъ училищата по чисто случайны причины. Появяватъ са нѣколцина по-распалены и, като пораспалятъ и другытѣ, захващатъ работжтж съ пламькъ, а но това само́то и съ необмысленность. Додѣто сьрдцата сж распалены, работата за тѣхнытѣ очи е и хубава и полезна; но щомъ истине огъньтъ на сърдцето имъ, работата изгубва своето оболщеніе и имъ ся показва отъ найникаквытѣ. Тогазь ся почевва опачното вървеніе на работжтж. Всякой напуща тжзи работж и даже мжчи ся да іж развали или да іж запрѣ. Всякой постжпва съ таквжзи работж споредъ случайнытѣ си впечатлѣнія, споредъ лачнытѣ си съвѣщанія, а не споредъ дълбокы убѣжденія за самжтж работж. На всякждѣ аршинъ за общытѣ работы е нашето многозначително АЗЪ, и то въ всичкжтж му дебелж формж. Хващамы ли учитель или учителкж, ный ще правимъ това безъ най-малко съзнаніе за самжтж работж, какъвъ учитель ни трѣба и какъвъ хващамы, какво можемъ да чакамы отъ него и какво не — хващамы го насполукы. Подирь глупавото начало идмтъ и глупавы срѣдж и конецъ.

Захваща са учителската дѣятелность съ голѣмо оболщеніе за околнытѣ; но това насвѣсно оболщеніе скоро прѣминува обраща на прѣсыщеніе. Мирнытѣ занятія на учителя не сж нѣщо важно за граждането; важното е, че учительтъ овѣтхѣлъ и не имъ дразни чувството съ своіжтж новизнж.

За да прѣминемъ отъ думы на фактове, нека всякой не иска именно посочваніе земе въ обзоръ своето имъ градско или селско училище и въ единъ твърдѣ тѣсенъ кругъ отъ 3 годины той ще намѣри единъ или двама учители промѣнены а еще нѣкой учитель или учителка пріети въ начало съ най-голѣмж ревность и присьрдце, а послѣ и тѣ извадены, и училището затворено!

Ако сж учителитѣ или учителкытѣ достойны и смы гы извадили, то ще каже че ный смы несправедливы къмъ тѣхъ; ако ли не сж достойны, то пакъ насъ трѣба да ны е срамъ, че не смы были умны до толкози да гы познаемъ съ врѣме. Въ всякой случай за насъ е низость да отхвърлямы днесь това, съ което смы ся възхищавали отъ начало. Но..... таквызи смы си ный и новацы още и глупацы.

Дописки на "Македонія."

Руссе. 3-15 Мартъ 1870. — Видѣхмы съ благодареніе обнародваното съ подписъ Т. И. въ единъ отъ прѣдпослѣднытѣ листове на вѣстника вы, подъ заглавіе „за Дѣвическытѣ училища." Като одобрявамы прочее сичко и сподѣлямы на пълно мнѣніето и възрѣнията на ученыйтъ и родолюбивыйтъ съчинитель за начинътъ на устройството въ Българіж едно Върховно Дѣвическо училище и за срѣдствата съ които то да сж поддьржя; Бързамы да вы помолимъ за да вмѣстите колко по-скоро настоящето ны въ стълповетѣ на достоуважаемыя вашъ вѣстникъ, че нашето Дружество, е първо, което ще принесе споредъ силытѣ си лептжтж си, жъртвж на Олтаря за единъ такъвъ Св. Храмъ. Желателно е, щото и другытѣ Дружества изъ отечеството ны да оцѣнятъ прилично добрыйтъ плодъ и це оцѣняемытѣ ползы, които може да принесе такъво едно Върховно Дѣвическо училище, истинно-мироточный изворъ, че и тѣ, като ся обадатъ, да ся разиска пакъ прѣзъ печята за градътъ, въ който ще сж намѣри за благословно, за да сж въздигне туй Върховно училище: Никакво отлаганье веке невдига, когато нуждата му ся чувствува изобщо, и когато твърдѣ добрѣ видимъ, че, тжй, както сме вървѣли до сега на мѣсто да пристжпвамы отъ день на день по-нанапрѣдъ, а то сме ся връщали или по-наназадь или сме стоели се на едно мѣсто, или по-добрѣ да кажемъ, макаръ и да сме ся мжчили за да излѣзимъ отъ калътъ на сухо, се повече и повече сме затывали, защото сме виждали повърхностно само тыніжтж, за быстрж, безъ да сме знаяли и безъ да сме можяли да вныкнувамы, че подъ тжзи быстринж, коіжто ужъ сме глѣдали, отдолу е бывало по-голѣмъ калъ, тыня и пропасть; а че тжй споредъ пословицж-тж, на мѣсто да сме си правиля вѣжды, извваждали сме си очытѣ: Туй е то цивилизаціята, крыво тълкуваното и злѣ разумяваното Европейство и Алла-франгата.

Отъ Настоятелството на Женското Благ. Дружество „Ступанка" въ Руссе.

Писарката АНАСТАСІЯ С. ЗЛАТОВЪ.

Хаскюй 3 Марта 1870 — Завчера на 1-ый того *въ Недѣліж Православія*, надъ вечеръ около 11 часа невадѣйно ни извѣстихж три *телеграфическы депеши* прѣрадостнжтж вѣсть за рѣшаваніето на църковныйтъ нашь [...]га ся събиратъ членовети на обществото, клепалата заклепватъ и извѣстяватъ на сичкото градско съсловіе, чаканыя отъ 12 годины насамъ този край.

При непрѣсѣчното тѣхно тжтеніе, народътъ ся стичаше въ черковныя дворъ, за да чуе съ ушыты си, и да види съ очиты си самъ *депешиты*. които ненадѣйно го поставятъ въ едно такво прѣвъсходно въсхыщеніе. Тѣ му ся прочетохж, и той веселъ начина да ся моли за дълголенствіето на прѣлюбезныя си царь, като му ся извѣстя още, да ся стече и сутрень-тж въ църквж, да празднува и испѣе всеобщо славословіе и молебенъ за здравіето на чадолюбивыя нашь Султанъ. — О! Г-не Редакторе! ненамирамъ думы, да Ви опишіж радостьтж и въсхыщеніето на чувствителныя народъ, който на тълпы обыкаляше цѣлж нощь улициты съ свирни пѣсни и сърдечни въсклицанія. *Да живѣе Н. В. Честитый нашь царь С. А. Азизъ!* членовети пжкъ на Общинжтж събрани въ засѣдателнжтж стаіж при звука на свирниты напивахж за здравіето Му, за това на неговыты министры и войнства, на нашиты многострадалны священноначалници и на народныты ни прѣдставители, и ето нощь-та ся прѣминува, и утренната зара ни испрѣчва прѣдъ Понедѣлничныя день, когато клепалата изново заклепватъ, и сичкы пакъ въ черковж. Тамъ священниците свѣтло облѣчени ся молятъ прѣдъ Небесныя Отецъ, пѣвцити му пѣіжтъ славословіе, и прѣмѣненый като на Великъ день народъ благоговѣеше и слушаше, като ся провыкваше сегысъ тогысъ: *Ура да живѣе нашій милостивъ царь!* Слѣдъ славословіето учительтъ ни каза приличнж съ случая рѣчь, коіжто ся прѣсѣче нѣколко пжти съ ржкоплесканія и сърдечны въсклицанія: *Да живѣе нашій царь!*; а дѣвициты отъ дѣво-въспиталището ни, както и учeницыты отъ училищата ни въ свършака й, іж увѣнчахж съ своиты пѣсни, подирь които станжхж и *литіи* по църковныя обрядъ, прѣсичанъ сегысъ, тогысъ отъ молитвыты и *ектеніиты* на священницыты, и *живо* въсклицанiята на народа. Тогава ся даде отпустъ, и народътъ съ свирни, пѣсни и хора ся разиска по сичкый градъ, въздухътъ ся заглушаваше отъ радостныты му выкове; а учителити придружени съ учeницыты и членовети на обществото ходихж на правителството да изражятъ признателностьтж на цѣлыя народъ къмъ милостивыя му царь, прѣдъ Н. Благородіе градскыя ни управитель, гдѣто турскый ни учитель исчете молитва за дълголенствіето на Султана, на министрыты му и на сичкыя народъ изъ държавжтж, а учeницити испѣхж царскыты пѣсни на Турскый и на Българскый, чтото Н. Б съчувствуванъ на причиненжтж ни радость отъ щедржтж царскж милость, ни честити, насърдча ны въ веселбыты и ни удостовѣрява за царскжтж къмъ насъ любовь съ нѣжното си сладкорѣчіе. Сжщыты благодарственны къмъ царскыя прѣстолъ чувства отъ странжтж на народа сж изразихж и въ *конака* на Кадіж, който слѣдъ приличныты си къмъ насъ молитствуванія и честитенія, благоволи да дари учeницыты тѣ ½ лирж, и съ по единъ кривачь *куфети*.

Ето тъй, Г-не Редакторе! цѣло Хаскюй, весь-день въ ликуваніе съ свирны, гайды, тжпаны цигулкы и хора, когато само тримата прѣселени тука Станимжкаліи съ главатаря си Х. Ставря, далечь отъ тжзи всенароднж веселбж вардяхж отворены си *дюкяны*, и правяхж *алжшь-веришь* съ мишкы-тѣ. защото хора по *чаршіжтж* нѣмаше, като и съотечественницытѣ ни Мюсюлмане празднувахж Байрама.

Ако да быхмы имали *фотографъ*, щѣхъ да ви пратіж и лика на очарователнжтж тжзи *картинж*. на коіжто человѣкъ глѣдаше разсѣяны на тълпы развеселеный смѣсенъ отъ жены дѣца и мжжіе станъ. Тука при тупаніето на тжпаніето и писъка на зорнытѣ играе чисто народно хоро; тамъ прѣдъ ручилото на гайдыты ставать сѣкаквы игры и веселбы; татъкъ улициты кжнтять отъ пѣсны и въсклицанія: *Живъ да е Царьтъ!*; а кжщяга ся посѣщавахж отъ по-първытѣ гражданы, прѣдвождаваны отъ музикжтж до полунощь, и въ всякж кжщж ставахж напивкы за Царското здравіе, за Министрытѣ му, за священноначалницыты ни и за народныты ни прѣдставители, догдѣто вече ся провали нощь *кандиса* и самата природа на тжзи нечюенж за насъ да сега радость. Неіж, като ни неоставаше врѣмя да съобщимъ и на братіята си селяны по-селата, то днесь гы *каласахмы* да слѣзятъ тука идущжтж Недѣля за да участвуватъ и тѣ на тжзи всенароднж радость и веселбж, отъ коіжто единыя клонь о-

Село **Рила** (Продължение отъ брой 30)—

Смѣіж да вы моліж да ми дозволитѣ да ви прѣдставж, май ми ся види дрьзостно ; но ще ся въкрьцунватѣ, като сте ся наели да думкатѣ на народа, слѣджіжщжтж забѣлѣжка·

Щж вы моліж да избѣгватѣ тѣзи чюжды думы дене въвличяте изъ вѣст. си и особено Г-нъ Геновичь!... Но май и вы ся позаплесвате по нѣкогашь. Ама ще речете: дохожда мѣсто та неможе да ся изрази на плъно съ бьлгар. една дума. Но увѣрявамъ вы че може съ исключеніе само на много малко думы. На прим. Еманципація не можили ся каза-освобожденіе, распущаніе? (Не.) Оппозиція—противорѣчіе, противна Партія; Конфедерація-съюзъ, сьврьзъ. Инниціатива- посвященіе (далеко не.); Администрація Правителство, управленіе и другы безброй такыва думы. Вы вмѣсто да изнамирате срѣдство за да ся придобыіжть повече четцы на вѣсти. вы правите противното, че кой ви е кривъ, вы самы си правитѣ. Ако единъ сиромахъ едвамъ може да посъбере криво-лѣво за единь вѣст. да пріема, то ще е приніжденъ да да си купува още и рѣчникъ. Моліж, кажетеми, чрѣз вѣст. си, право ли казувамь, или ми обадѣте, ако кривж. Тоже забѣлѣжете и на събратіето си, защото да ви кажіж правичкжтж моіжтж компанія е голѣмж,. . . Е зерь! глядамы ушь колко годѣ да поисчиствамы языка си отъ такыва чюжди цапала, а то се врьви рачешката; и отъ кого?—отъ тѣзи, които най-много трѣбва да ся грыжіжтъ за усъвьршенстваніе языка ни.

За този прѣдметъ още нѣкои пріятели и въ посвѣсны дописки сж ны говорили, и ный самы смы често и мыслили и чудили смы ся какъ да сторимъ, и старали смы ся наистинж и стараемъ ся за да намалявамы бройтъ на чуждытѣ думы: но исповѣдвамы че то е твьрдѣ мжчно и не на едного человѣка работа, да прави новы думы съ които да замѣнява всичкы онѣзи чужды които сми принудены да употрѣблявамы днесь за да изразимъ понятія нѣкои новы за насъ и въ языкътъ ни. А още ный виждамы това даже и по-опасно отъ колкото е употрѣбеніе-то на чуждытѣ рѣчи; защото правеніето и въвежданіето на новы думы, съгледали смы че прави языкътъ по-тъменъ и по неразумителенъ за онѣзи които незнаіжтъ тѣзь думы и по чуждыйтъ языкъ: тогазь трѣба и всякой писатель да има свой рѣчникъ въ който да обяснява свободно искованытѣ отъ него думы, непознаты не само на онѣзи които чуждытѣ незнаіжтъ, но и на самы онѣзи които отъ прочитаніе и общо употрѣбеніе разбиратъ вече чуждытѣ. Тъй напримѣръ, ный и днесь още не знаемъ употрѣбенжтж отъ Г-на Богорова думж т л ъ к а ш и що показва. Съгледали смы още че и ный дѣто смы употрѣбили нѣкои новы даже и стары думы въ замѣнъ на чужды нѣкои, мнозина ся затрудняватъ да гы разбержтъ и сж ны питали за тѣхъ.

Това ный не казвамы за да отвьрлимъ съвсѣмъ мнѣніето за едно възможно побългаряніе на много отъ чуждытѣ думы, а забѣлѣжвамы само че то не е толкозь лесно както го нѣкои мыслятъ, нито толкози полезно всякой както му скывни да дѣла и да кове и да употрѣбява новы думы. Но за това другъ пжть по-на дълго.

Пловдивъ, 25 Февруар 1870. — Въ брой 21 отъ 31 Януар. на вѣстникъ „Македонія,“ слѣдъ едно обявленіе. че книжарницата на Г-на Д. В. Манчева печята новы книгы: *Скжсена Всеобща История, и Скжсена Българска История*, има притурена слѣдующжтж бѣлѣшкж:

“ *Скжсена*! молимъ читателитѣ да не разби-“ ратъ *скжсана*, това е нова дума излѣна ви-“ ди ся въ филологическытѣ калжпи на Г. Бо-“ горова. А защо не *скратена*? но скратена “ като отъ по-старъ корень може да не е на “ почетъ, или да іж не разбиратъ Българитѣ, “ и трѣбва да ся направи нова дума отъ Тур-“ скы корень *кжса кжса* , *скжсена*„!

Почтената редакция на „*Македонія*“ твьрдѣ добрѣ е подкачила, но изведнашь е прѣскокнжла, чини ни ся твьрдѣ на далечь съ увѣреніето си, че рѣчь *скжсена* была направена отъ Турскый корень *кжса*, зачтото тоя корень, отъ когото сж рѣчи *кжсъ* (парче), *кжсамь кжсый* и другы, е имало въ Българскый языкъ и прѣди да ся срѣщнжтъ Българети съ Турциты.1) Такывы рѣчи има доста въ языка ни, които като да сж отъ единъ корень съ Турскыты, като, на примѣрь: *ѣмъ ѣдешь*.—Турскы *іемекъ ицж*—Турскы *истемекъ* и другы. Но много нѣчто трѣбва, за да ся опрѣдѣли, какъ е станжло, та тыя рѣчи да имжть еднакъвъ корень и въ Славенскый и въ Турскый языкъ, и ако единый языкъ гы е зелъ отъ другый, то Славянскый ли гы е зелъ отъ Турскый или Турскый отъ Славенскый. 2)

Но на пълно сме съгласны съ редакціжтж на „Македонія,“ че съчинительтъ на обявенытѣ за печатаніе двѣ Истории щяше стори

1) Желали быхмы да ни докаже това почтенныйтъ дописникъ, инакъ ный не можемъ да го вѣрвамы, защото въ древнытѣ книжевны паметници, които смы имали случай да видимъ не смы го намѣрвали въ никой, па и нито въ другытѣ славенскы племена ся чуе и днесь въ нѣкое да ся употрѣбява к ъ с ъ вмѣсто к р а т ъ к ъ. Има наистинж и въ старый языкъ и въ новый думытѣ к ж с ъ и к ж с а м ъ но тѣ сж отъ другъ корень и друго значеніе иматъ. А това късъ си е чисто турско и по корень и по употрѣбеніе, което на Българскы ся изразява съ кратъкъ и нисъкъ. Р.

2) То е истинж и не само съ Турскый но и съ много другы языцы, както съ сроднытѣ по происхожденіе отъ Санскритскый, Индо-европейскы языцы, тъй даже и съ Симитическытѣ языци има много думы, и особено

по-добрѣ да гы нарече *Скратена Історія*, а не *скжсена*, зачтото рѣчи *скратена, краткый* ся употрѣбляватъ одавна, кога да ся покаже нѣчто написано или прѣдставено на кжсо, та знаменованіето имъ въ тоя разумъ е вече пріято, а рѣчь *скжсена*, прьвъ пжть сега употрѣбена въ такъвъ разумъ, прави читателя да ся запре и замысли надъ неіж.

Но и *скратены* могжть да ся нарекжть тыя история само въ такъвъ случай, ако не сж написаны изново, а отъ другы нѣкои по-пространны е изврьлено нѣчто, та да станжть по-краткы. А кога е написано нѣчто изново на кратко, было история, было какво да е друго, по-право иде да ся нарече *кратко*, на примѣръ: *кратка история, кратко описание, кратко изложение*, а не *скратена история, скратено описание, скратено изложение*. 3)

Какъ да е, добрѣ е сторила честната редакция на „Македонія,“ дѣто е направила таіж бѣлѣжкж, и такывы бѣлѣжкы трѣбва да ся правятъ повече, зачтото тыя служять за оправж на языка ни. Но да ни бжде простено да й кажемъ, че като дава такывы уроци на другыты, трѣбва и тя сама да поисправи калжпыты си, въ които излива новы думы или чюжды на Българскы, и особно да не ся събаря да прави новы думы или да заема чужды, когато имаме свои, защото и у неіж ся намира доста таково нѣчто, за което тя осжжда другы-тѣ.

За примѣръ на това не трѣбва да ходимъ на далечь, зачтото го намираме въ сжщій брой на листа й на първый образъ и на първый стлъпъ. Тамъ като говори за *въпроса на разоржжваніето* казва: “Прѣди нѣколко врѣме, “ чуся единъ гласъ въ Европж които *призоваваше* (?) скыптроносцыты водители на на-“ родыты, къмъ това велико, и спасително дѣ-“ ло на разоржжваніето.“ И по долу“ тази “ *призовка* (?) *отправена* (?) полузванично “ къмъ Русскыйтъ кабинетъ“ и проч. На мѣ-“ сто: *единъ* гласъ *призоваваше*, и тази *при-*“ *зовка*, ные быхме казали: единъ гласъ *каняше*, и това *каненіе* или тази *покана* 5) Па и рѣчь *отправена* който не знае Рускжтж дума *отправлять*, та иска да си іж обясни споредъ Българското и знаменованіе, ще разбаре, че направенжтж *призовкж* нѣкой си отправиль, сир. развалилъ, махнжлъ както, на примѣръ, *написахъ* или *записахъ* нѣчто, на го *отписахъ*.

Отъ истый брой на казаный вѣстникъ можяхме да наведемъ и другы доста такывы примѣры, и още по-испрѣчены, ако да прѣминемъ и по-нататъкъ, отъ първый стлъпъ, но за сега това е доста. А като станж дума за рѣчь *каніж*, да ся отнесемь съ двѣ думы и до Българското Читалище въ Цариградъ.

Често четемъ въ вѣстникъ “Право„ обявленіе отъ това Читалище, написано така:

“ Българското Читалище въ Цариградъ ще “ има (едѣ койси день) засѣданіе за това *ся* “ *умолявать (?)* членоветѣ му да присжтствоватъ и проч.

Рѣчь *умолявамь* гледаме отъ нѣкое врѣме да употрѣблявать мнозина въ такъвъ случай. Но ако тя е земена отъ Русского *умолять*, то въ Русскый языкъ има друго знаменованіе; ако ли іж земемь за Българскж, то на Българскы *умолявамь, да умоліж* ще рече: нѣкой да не ще нѣщо, та съ много и голѣмы молбы да го склоніж А членоветы на Цариградското ни Читалище не трѣбва да сж такывы, дѣто да не щжть да ся намирать въ засѣданіята, та съ много и голѣми молбы да ся склонявать да ходятъ, стига да гы поканвать само, и не трѣбва да гы умолявать. За това не е ли по-добрѣ въ такывы обявленія намѣсто рѣчь *умолявамь* да ся употрѣблява рѣчь *каніж, приканвамь, поканвамь*, рѣчь прьво-образна, и толкава още по-добра, защото малко языци имжть прьво-образна думж съ такъво знаменованіе. Но може да рече нѣкой, че рѣчь *каніж* е отъ грьцкото παρακινῶ, κινῶ. Въ такъвъ случай пакъ другы могжть да кажіжть, че *петѣль* е отъ πετεινὸς, другы пакъ друго. та най-послѣ да доjдемь до единь край, дѣто да ся рече, че всичкытѣ рѣчи въ языка ни или повечето сж земены отъ чюжды языци, и ные нѣмаме нищо свое.

Вѣрваме, че почтената Редакція на вѣстникъ „Македонія“ която има така на сьрдце

3) То е право но ный смы мислили че обявенытѣ изданія принадлежатъ на първжтж категоріж, и ще ни ся да вѣрвамы че не смы излъганы. Р.

4) Никой не бъши това, а инакъ то е още и невъзможно да бждимъ и ный съвършенны въ днешното състояніе на книжевностьтж ни, и ный не само не ся сърдимъ но и благодаримъ на тѣзи които бы ни направили каквыто и да сж бѣлѣжкы, като иматъ само въ призрѣніе, че въ единъ вѣстникъ и разны лица пишжтъ често отъ странж на редакціжтж и по бързотжтж за издаваніето му често ся пропущатъ не добрѣ обмыслены думы; но не е тъй и съ еднж книгж.

5) Ный мыслимъ чи думытѣ п р и з о в а в а ш е и п р и з о в к а си сж на мѣстото и трѣба да ся прѣдпочтжтъ отъ п о к а н я ш е и п о к а н ж въ таквызь случаи каквито привождж дописникътъ. Защото к а н іж си има особенното мѣсто, както става явно отъ п о д к а н я м ъ. Ако ли мысли Г. Мушевъ че тя не е Българска и іж нѣма въ живый языкъ излъганъ е; защото освѣнъ въ много случаи що ся употрѣбява срѣща ся още и въ пословицы-тѣ и народны нѣкои обрядны обычаи. “Ако ны призовахж, не ны приковахж.”— “ Доши смы му на призовкж, да ни чести съсъ прозявкж.” Прѣзовкы още наричатъ вж нашитѣ мѣста (Трѣвна, Габрово) онова което по другы мѣста наричатъ п о в р а т к ы, когато прьвъ пжть призовжтъ на угощеніе слѣдъ оженваніето невѣстжтж въ бащиный й домъ.

Колкото за о т п р а в е н а думата іж нѣма въ говоримый языкъ, но іж има въ по-стари ржкописи и като имамы у п р а в е н ъ защо да не можемъ да употрѣ-

оправжтж на языка ни, ще изволи да вмѣсти въ листа си горнитѣ *бѣлѣшкы*. *Мушевъ*.

ВЕЛЕСЪ — Дописки слѣдъ дописки получавамы отъ този градъ все върху межеду особны расправы, но това е досадно и вънъ отъ цѣльтж на листътъ ни. За то затварямы стлъповетѣ за тѣхъ.

ЛОВЕЧЬ — И тука писачи и расправачи много а работачи не виждамы. Работа, Господа, Училища, Читалища, Женскы Дружества, и другы общеполезны дѣла а не голы прѣпирни и расправы и праздны дописки до вѣстницытѣ.

АБРАШЛАРЫ 1870 Февр. 28-ый. — Като стана два броіж отъ както не сме пріемали честный вы листъ на Вѣстникатъ, бѣхме въ удивленіе за не получваніето му, както на вашій листъ, тжй сжщо, и на В. „Право“ кога подиръ ся научявами, защо въ Аджаръ като гы вручи пощаджіятъ, писмата, а вѣстницыты земали нѣкои мохчій да гы четатъ, и тжй остава у тѣхъ, за което ніе много пжти наумявахмы на Г-нъ Стефанъ П. Петровъ, но и той что да прави, когато сж всякогашъ не намира въ Аджаръ. А когато е тамъ той гы въспира. За тона вы молимъ съ нѣкакъвъ способъ да гы запечятвате и да имъ направиты печятенъ надписъ право до насъ въ Абрашлари. Добрѣ щеше мисла да направи и редакторътъ на В. П р а в о, ако направеще и той сжщото или както намѣрите вый, благословно, само да ся не баватъ и губатъ вестницыты, по такыва хора, за който е евтена пуста ракія а вѣстницы скжпи, и причината дѣто въспрѣха въ Амзалары и Рамалій вѣст. все сж такывато нехелити хорица като поменутыты; защо Рамалій като има около 450 кжщи, а Амзалары около 200 неможятъ ли подрьжя поне два листа а ко не трѣ? но причината е все поменутото по-отгоре.

Казанлжкъ.— Въ недѣліж Православія на 1-й Мартъ, като получихмы по телеграфътъ извѣстіе за рѣшеніе на въпросътъ, отъ драгость излѣзохмы чакъ извънъ градътъ та направихмы Славословіе за здравіето и дългоденствіето на Възлюбленныйтъ нашь Царь Баща.

Варна.— Дописникъ нѣкой на *Константинополисъ* като осмива споредъ обычайтъ на грьцытѣ радостьтж на Българытѣ при извѣстіето за рѣшеніето на Въпросътъ въ този градъ, прилага че споредъ както грьцытѣ разбрали тамо, по рѣшаваніето на Въпросътъ крайбрѣжнытѣ страны отъ Силистрж до Бургазъ и даже двадесятъ или *двадесять и двѣ (?)* села отъ Варнж щели да останжтъ ужь подъ грьцкжтж черквж. Не остава освѣнь да имь честитимъ доброто разбираніе за рѣшаваніето на Въпросътъ за отговоръ на тѣхното присмиваніе.

Черковны работы.

— Вчера ся събрало въ грьцкжтж патріархыіж общо събраніе отъ прѣдставителитѣ на разнытѣ махалы въ Цариградъ та ся избрали шесть новы членове за народныйтъ грьцкый съвѣтъ. Патріархътъ като боленъ не присътствувалъ на събраніето; но споредъ грьцкытѣ вѣстницы той быль на оздравваніе.

— *Опиніонъ Насіоналъ* ето що пише за тенденціитѣ на Римскый дворъ въ Истокъ:

Римскый дворъ полага безбройны старанія за да утвьрди на Истокъ еднж власть равнж съ тжзи на Вселенскыйтъ патріархъ както и на Патріарха отъ Ерменската Черква! [illegible] ставно кави грьцытѣ да ся притекжтъ въ нѣдрата на св. Отецъ, иска да земи и Българитѣ подъ свойтъ скыптръ. като ся основава особенно врьзь Арменокатолицытѣ, които съставятъ черквж отъ 80 или деветдесеть хыляди душя.

— Въ събраніето което станжло завчера въ Петакъ на Орта-кюю отъ нашитѣ старцы и първенци, разискванія станжли и върху првжтж стжпкж що трѣбва да ся направи колкото по-дѣлото на черковното ни управленіе. Едно прѣдложеніе имало, за най-първо: да ся свыкатъ прѣдставители отъ Епархытѣ които на едно съ тукашнытѣ да пристжпятъ незабавно въ нарежданіето на Уставътъ отъ когото ся всичко очаква, а до извършваніето на това да си слѣдуватъ работытѣ както сж си понаредены отъ нѣкое, врѣме насамъ — т. е. Архиерейскыйтъ съборъ да ся управлява по Уставътъ който си е вече съставилъ и одобрилъ, а съ него на едно, разумѣва ся, да си остане и сжществуюшійтъ онзи редъ, който замѣнява днесь Смѣсеный Съвѣтъ.

Друго прѣдложеніе станжло: да ся пристжпи изново въ избираніе на новъ прѣдседатель и него да прѣдставятъ на Имп. Правителство като привремененъ намѣстникъ (каймакаминъ) на будущійтъ Екзархъ, да ся поиска още позволеніе за съставеніето на единъ приврѣмененъ Уставъ по който да ся управи и Архіерейскы съборъ и отборътъ, който ще замѣнява также привремінно будущійтъ Смѣсенъ Съвѣтъ.

Това послѣдньто прѣдложеніе ся пріело безъ гласоподаяніе по едно общо одобреніе отъ присжтствующытѣ, и ся рѣшило за идущій петъкъ да ся свыкатъ *по назначеніе* до четырдесеть души изнежду нашитѣ тука съпародници, които като членове избиратели да избержтъ бждущитѣ членове за съставеніе на Народенъ Съвѣтъ, отъ които членове ще ся зематъ мирскытѣ членове за въ привременныйтъ Смѣсенъ Съвѣтъ.

Безъ да смы были въ събраніето да чуемъ оправданіята и на двѣтѣ тѣзи прѣдложенія, и безъ да знаемъ даже лицата които сж гы застжпвали, ный разбирамы всичкжтж тяжесть на тѣхнытѣ доводы за поддьржаніето имъ и виждамы че и двѣтѣ имжтъ своитѣ резоны. И при всичко що, собственното наше мнѣніе е за първото отъ тѣхъ, но безъ да тълкувамы тукъ причинытѣ на това, пріемамы съ другытѣ заедно второго като таквозь което и то води въ сжщійтъ пжть — съ тжзи само забѣлѣжкж, че то като, има нѣкои прѣимущества прѣдъ общото мнѣніе по новизнжтж си, има по сжщжтж причинж и нѣкои мжчнотіи, като за насъ новы общинари, които ный съ голѣмо благоразуміе трѣбва да гледамы да отбѣгнимъ за да

Освѣнь туй не трѣба да забравямы че тѣзи: привремененъ Намѣстникъ, привремененъ Смѣсенъ Съборъ, привремененъ Уставъ ще джтъ, или поне ще ся сматрятъ, като дѣло на Цареградскжтж общинж, която ако и състои отъ членове всичкы почти и зъ Епархитѣ, но пакъ носи едно име, и дава поводъ незадоволнытѣ да сматрятъ това като общо Епархіотското имъ честолюбіе тъй що при все то чисгосердечіе, при всичкжтж добросъвѣстность на Цариградскжтж общинж въ това народно дѣло, то може твьрдѣ лесно да ся отъ Епархіотытѣ като произволъ и нарушение на тѣхнытѣ правдины, въ което ный трѣба много да внимавамы да не посѣемъ отъ выйгъ още часъ недовѣріе и охладяваніе между срѣдоточіето и Епархытѣ.

Убѣдены смы и вѣрвамы че нищо та нѣма да ся случи и не трѣба да ся но додѣто си има леснината нито сѣнка едно какво годѣ сумнѣніе да ся не явява ша длъжность е, мыслимъ, че то трѣба зема въ вниманіе. Неможемъ отрѣ че пр меннытѣ тѣзи: Намѣстникъ, Уставъ, Съвѣтъ ще бждятъ безъ вліяніе на бжд трайны; но тогазь защо да запрѣварямъ стіето и на епархіитѣ въ това дѣло служи за основж на бждущето? или е свыкваніето на прѣдставители отъ вънъ невъзможно и отъ тѣхнж странж едно варително назначеніе за тѣхны пълно даже изъ между бждущытѣ тука избир все пакъ истото което ще направи и Цареградската община, но тогазь думата ключеніе нище излѣзе на свѣтъ, и не замжты отъ неіж нежелаемото онова ра късно излупваніе на прѣпирни и вражди

ПОЛИТИЧЕСКЫ НОВИНИ

Франца

Новинытѣ отъ Францж ся повече та която могжтъ да интересуватъ парижка но не и нашжтж публикж. Най-главното сегашното министерство съ еднж искусе нерж сполучило да ся утвърди и ся за съ вжтрѣшнытѣ въпросы.

Това което най-много занимава вни на европейскжтж публикж и на поли кыятъ свѣтъ е въпросътъ за римскыйтъ С и за намѣреніята които голѣмытѣ катол силы иматъ спрямо него. И наистинж пр чкытѣ прѣдставленія на французкыйтъ каб и нотата коіжто Австрійското правит проводи въ Римъ, тѣзи които сж около тж врьвятъ съ едно таквозь отжпеніе виждатъ ся расположени да упорствува това дѣто да проглясятъ непогрѣшимос на Папжтж и да дадатъ власть и утвърж на Силлабусътъ. А това като стане осл [illegible] на великытѣ католически силы ще ся чатъ само въ разлѣненытѣ писма, или слѣзе и въ попрището на дѣйствіе за щитатъ дѣйствително началата на новото жданско и политическо право противу тическытѣ и срѣдневѣковытѣ идеи на Ва

— Послѣднитѣ телеграми извѣстяватъ Сѣдалище съизволило да ся прѣдставля ница въ съборътъ чрѣзъ особенъ пълно

— Испанското правителство рѣшило да ща прѣдставитель на съборътъ.

Румунія.

— Въ едно отъ засѣданіята на Румун Камерж за разискваніе на бюджетътъ, първыйтъ министръ прѣдложилъ да ся од 200,000 лири “за разноскы на печатътъ пломатическы распращанія.„ Опозиціята но се въспротивила на това. Между ра ритори що говорили противъ тжзи мѣрка зараско нѣкой си отъ привърженници Братіано, казалъ слѣдующытѣ забѣлѣ думы: “Управлявайте почтенно и правдо и тогазь не ще имате нуждж отъ под пера, които да вы пишжтъ похвалы въ тѣ вѣстаицы. Знаемъ вы каквы сте. В трѣбатъ съгледатели (шпіоны) и подкуп стникари, за да се прѣдставлявате чист очытѣ на Европж, когато вжтрѣ въ ст правите каквото вы е угодно.„

— Отъ Вѣнж единъ телеграмъ из че написваніето на заемътъ за турск лезны пжтища надминувало 130,000 об Разултатътъ за осталжтж Германія познатъ.

— Въ завчерашнійтъ ни листъ по погрѣш 2,500 вмѣсто 25, хыляды облигаціи които за смѣткж на Н. Им. В. Султанътъ.

— Прочитамы въ *Куріе д'Оріянъ*: От го врѣме на самъ ный непрѣставамы да зовавамы вниманіето на высокжтж власт ху злоупотрѣбеніята които ставатъ ній Дунавъ. Ето що ни пишжтъ отъ Ме

“Работытѣ на тжзи область отиватъ злѣ: мусюлмани и христіяни са оплакв мезлишитѣ и управителитѣ. Безредици станахж въ Меджидіе и Бабадаа.„

Безъ сумнѣніе тѣзи безредици не важни, но тѣ трѣбва да сж доволны влекжтъ вниманіето на правителството оплакваніята на населеніята и върху ніето на мѣстнитѣ началства.

Частны нѣкои наши свѣдѣнія дяватъ това и прилагатъ че и въ прѣзъ станжлитѣ прѣзъ деніе си віелицж станжли нѣкои безредицы.

— *Неологосъ* подкача еднж значител тикж върху единадесетьтѣ точкы на основава рѣшаваніето на грьцко-Бълг